

BUNUL ECONOM

REVISTA PENTRU AGRICULTURĂ, INDUSTRIE ȘI COMERCIU

ORGAN AL: „Reuniunii Economice din Orăștie“ și „Reuniunii române de agricultură din comitatul Sibiiului“

ABONAMENTE:

Pe an 4 corpore (2 fl.); jumătate an 2 cor. (1 fl.)
Pentru România și străinătate 15 lei pe an.

APARE:

În fiecare Duminică.

INSERTIUNI:

se socotesc după tarifa, cu prețuri moderate
Abonamentele și inserțiunile se plătesc înainte.

PROBLEME SOCIALE ȘI ECONOMICE.*)

De Ioan I. Lăpădatu, profesor.

(Urmare)

„Ajută-te și Dumnezeu te va ajuta“

Avem câți-va importatori, dar nu numai că fie-care lucrează în parte ci de multe-ori se concurează și s'ascund în afacerile lor. Străinului i-a venit bine aceasta și nici n'a întârziat să profite și să apuce înainte. Ce lucru cuminte și folositor ar fi fost, dacă negustorii noștri ar fi lucrat în comun cu capital și cu puteri unite! În loc să meargă 6 în Orient cu șase cheltuieli, s'ar fi dus numai unul, în loc să fi adus șase transporturi ar fi adus unul și ar fi beneficiat de avantajele transportului în mare. Ar fi cruțat la spese și la transport, ar fi putut face un preț mai mic, dar cu câștig suficient și în felu acesta ar fi putut susține cu succes concurența streină.

În ziua de azi reunirea capitalului și a forțelor de muncă pe terenul economic e o necesitate absolută. S'aso-

*) Conferință ținută Duminică în 12 Iunie st n. 1904, cu ocazia adunării generale a despărțământului I (Brașov) al „Asociației pentru literatura română și cultura poporului român și reproducă din broșură tipărită cu cheltuiela aceluiasi despărțământ

ciează nu numai comercianții cei mici între ei, s'asociază firmele cele mari de import și export, s'asociază producătorii și fabricanții cei mari și ori unde te ai întoarce nu dai de cât de consorții, cartele, ringuri și trusturi.

Ar fi bine și a sosit și timpul să se cugete și comercianții noștri mai serioși, cum ar putea rămânea și pe viitor stăpâni pe piețele ardelen? Căci de nu va fi rău. Cassa de banca »Bank und Lagerhaus«, aceea, care pare-mi-se i-a concurat mai mult acum abia și-a făcut începutul și desigur, că pe viitor își va mări cercul operațiilor și dacă ai noștri nu vor căuta, din vreme să s'asocieze, să consulte pe cei pricepuți, și cu puteri unite să-i pună stavilă, și puținii noștri importatori de pește se vor perde și nimici.

Să ne uităm numai cum lucrează alții, să ne uităm la acea mână de ovrei și sași, cari cumpără în zilele de târg cerealele aduse de sași și români pe piața Brașovului. Din capul locului să învoiesc a limita prețul de cumpărare și pentru toată lumea n'ar călca învoiala avută. Ear bietul român se ține cât

se ține la preț și când vede că n'are încătrău, îl dă cu cât i-se cere. Dovadă că acești oameni au mai mult spirit practic și înțeleg, că concurându-se și umblând pe potecuți ascunse, păgubi pot, dar de câștigat nu!

Aceeași observare ași avea de făcut la importul de fructe sudice, care deși până acum n'a fost concurat, dar se poate aștepta că cei dela »Bank und Lagerhaus«, cari urmăresc cu atențiune cele ce se petrec pe piața noastră, dacă până acum n'au avut privilegiu a ne prevedea ei piața cu astfel de fructe, îndată ce vor avea ocaziune, nu vor întârzia s'o facă. Pericolul e cu atât mai mare, cu cât ai noștri sunt puțini și apoi ceilalți vor avea bani mai ieftini și legături mari estinse, vor studia toate avantajele ce le oferă un astfel de import și fiți siguri, că vor și uza de ele. Scopul acestei bănci sunt tocmai afacerile speculative de comerț și industrie, ceea ce ne-ar putea fi și nouă de învățatură să ne punem pe lucru cât mai curând, să ne ocupăm de ele și să le studiam din toate punctele de vedere.

Un alt articol de comerț la po-

F O I Ț A

Calul și locomotiva.

La o stațiune a căii ferate,
Un cal vine-odată cu nările-umflate.
Vede-acea mașină ce mănâncă foc
Gata ca să plece, stând încă pe loc.

Necăjit fi z ce:

„Dar ce faci aice?
Ce tot tipi mereu
La auzul meu?
Ehei! jupăneasă
Fermecătoreasă!
Indesert voiești
Ca să umilești
Strălucitul nume
Care-l am pe lume.

Eu sunt destinat
A fi premiat:
Iar tu, sfărîmătă,
Cu mâni lepădată,
Ai se putrezești,
Ai se ruginești,
Sau or să te vinză
Ca p'un cot de pânză,
Ca un lucru prost,
Ca și când n'ai fost.
Nu cumva îți vine
Să te întreci cu mine?
— Ba prea bucuros,
Cal laudăros!”

Mașina pornește,
Țiue, vuesece,
Muge ca un taur
Și ca un bălaur;
Merge ca furtuna,
Și o ține una.

Calul galopează
Fuge și rinchează,
Sboară pe câmpie
Ca o vijelie.
Dar mult nu trece,
Și calul căzu:
Obosit de tot,
Se opri în bot;
Muri, vai de el,
Ca un biet mișel!
Dar rivala sa?
Ea mereu sbura.

Când știința, arta, sunt în concurență,
Proasta ignoranță, cade n neputință,
Cine vrea progresul să-l mai țină 'n loc,
Este ca și calul, un biet dobitoc.

porul din Scheiu sunt poamele. Iți rămâne însă mintea în loc, când stai să cugești, că pe când la alte popoare, ca de es. la Elvețieni, comerțul cu poame aduce an de, an zeci și zeci de milioane de franci, la noi însă nu se vede mai nici un spor pe urma acestui articol rentabil. Că nouă nu ne curg nici măcar miile, de cum milioanele, o va înțelege lesne ori și cine, îndată ce voiu spune, căi noștri deși săvârșesc greul: le cumpără, le-adună și le culeg cu trudă le transportă și păstrează pentru a le vinde — cui? agenților evrei, în buzunarele cărora merg adevăratele câștiguri. Noi nu voim să înțelegem că și pe terenul cultivării, păstrării și comerțului cu poame s'au făcut progrese enorme. Ar trebui trimis un om cu pricepere și cu carte să studieze pomăritul și comerțul de poame, să se pună în legătură cu firme, să caute piețe, căci numai un astfel de bărbat cu cunoștință speciale ne-ar putea deschide mințile, ne-ar arăta cum avem să purcedem și ce avem să lucrăm. Nu s'a făcut! Dar nu s'a făcut nici mai puțin, căci n'am auzit bunăoară să se fi găsit cineva, care să conchime să sfătuiască și povățuiască pe acești modești pomari. Să se informeze de unde și cu cât cumpără aceste poame, pe de altă parte să se intereseze, unde s'ar putea vinde mai cu preț, și astfel să le dea o povăț, un sfat spre bine, spre folos. Să sperăm însă că se va face în viitor.

Cât privește celelalte ramuri de activitate comercială a brașovenilor ar mai trebui să amintim micul comerț cu lână și cu pei. Acesta însă, după cât vedem tocmai din cauza modului simplu, în care se poartă, nu-i de cât o pâne de tot amară.

Dar nu numai cei din Brașov nu-și înțeleg interesele, cum ar trebui înțelese dar nici alții. Uitați-vă de es. la cei din țară Bârsei și a Oltului. Li veți vedea mai pe toți ocupându-se cu agricultura. Foarte bine! Nici nu cerem să se ocupe cu negoțul; putem însă cere, că dacă nu mai mult, cel puțin timpul să-l știe întrebuința cu mai multă pricepere. Agricultură e o ocupație cam gingașe. Câte zile de ploaie, dar și câte senine în care bietul agricultor e silit să stea în neactivitate. Dacă am calcula numai câte o coroană pierde pentru fie-care zi nelucrată și încă câte 20,000 de locuitori de prin regiunile mai păduroase, socotiți numai 50 de zile pe an, în care Româ-

nul nu lucrează ori tândălește vremea cu lucrări, pe cari le ar putea face și cei din jurul său, socotiți în fine 1 coroană pe fie-care zi și alți 20 bani aruncați pe beuturi spirtoase, și veți vedea că nu perdem de cât numai 1 milion 200 mii cor. Mare pierdere, domnilor pentru un popor năcăjit și sărac ca al nostru!

Mă veți întreba însă, ce să facă? ce să lucreze? De multă vreme ni-se atrage atențiunea asupra comorilor ascunse în pădurile și apele noastre, și cu toate aceste noi nu facem nimic. Întăiu pentru-că zicem: n'avem oameni, al doilea n'avem capital, și al treilea e întreprindere riscată.

(Va urma)

INSOȚIRILE REIFFEISEN.

Cine nu știe din pățania sa proprie, că omul numai prin însoțire poate să ajungă cu anumite lucruri la o isbândă mai bună; cine nu știe și vede de altă parte, că cu deosebire în economie, un om lucrând singur, de ar fi el cât de harnic și străduitor, totuși puțin spor poate arăta; cine nu vede în sfârșit, că economul are mai multă lipsă de însoțiri bune, cu cari să se poată ajuta la procurarea de mașini bune și pentru economia sa.

De aceste idei a fost condus, înainte de aceste cu câteva zeci de ani un bărbat din țara nemțască cu numele Raiffeisen, care văzând lipsele întete ale poporului său, în urma mai multor ani răi, a născocit niște însoțiri foarte bune și folositoare, cari în scurtă vreme s'au lătit nu numai în țara nemțască, ci chiar și în alte țări, ușurând într'un mod vădit acordarea de împrumuturi mai mici și scăpând astfel pe economii din mâna cămătarilor fără suflet.

Insoțirile despre cari vorbim sunt introduse mai în toate comunele săsești și prosperează foarte bine. La stăruința »Reuniunii economice« din comitatul Sibiului, s'au înființat și în câteva comune românești și nu ne îndoim, că și acelea vor fi prosperând tot așa de bine, ca și cele de prin comunele săsești.

Institutele noastre de credit și economii, sau băncile populare cum se mai numesc, al căror număr acum trece peste 100, au fost înființate mai cu samă de cătră oamenii de carte (inteligentă). Numai pentru poporul plugar nu s'a făcut până acum pe cele mai multe locuri, mai mic, măcar că el este talpa țării. Aceasta nu mai merge!

Și nici nu-i iertat să mai meargă așa, câtă vreme ni-să dă prilej se auzim la tot pasul, plângeri despre năcăzurile și lipsele poporului plugar.

Insoțirile despre cari vorbim, se înființează și susțin cu ajutorul membrilor, cari se înscriu și plătesc taxa fundamentală la ele. Acelea au un scop atât de frumos, încât cu drept cuvânt se poate zice, că ele au o înfriurintă mai mare morală și decât institutele de credit și economii, de oare-ce dela membrii ei se recere anume, ca să fie oameni harnici și de omenie, cari conduși apoi și de iubirea deaproapelui lor să-i poată veni acestuia într'ajutor. Prin urmare dela început sunt eschiși oamenii stricați și de nimic. Fondul acestor însoțiri se întemeiază prin subscrierea unei taxe de 20 coroane, care se plătește deodată, sau în rate lunare de câte 2 coroane, sau chiar și în rate săptămânale. Nimenea nu poate subscrie mai mult ca o acție. Prin urmare toți membrii au voturi și drepturi egale, cel bogat, ca și cel sărac. Fiecare membru al însoțirii trebuie să fie maiorean și se mai aibă și oare-care avere nemisțătoare pe numele seu. Aceasta se recere pentru aceea, ca atunci când însoțirea de pildă ar avea lipsă de împrumuturi mai mari de bani, se aibă cu ce cugeta.

Membrii însoțirii garantează cu toții unul pentru altul (în solidum), pentru împrumuturile ce le fac, cari iarăși se dau mai întâiu numai membrilor însoțirii. Dobânda sau camăta banilor depuși nu poate fi mai mare, ca procentele, ce se plătesc după banii împrumutați.

Împrumuturile se dau pe timp dela 1—10 ani, cari apoi se pot iarăși replăti, ca și la băncile populare, cari ar trebui să lucre chiar și ele încâtva pentru înființarea acelor însoțiri, de oare-ce acestea lucrând cu bani mai puțini și într'un cerc foarte restrâns nu le pot face nici o concurență, ci mai mult le sprijinesc asigurând banii dați de aceea împrumut.

Se zicem de pildă, că în fiecare comună s'ar afla câte 50—100 locuitori, gata de a se face membrii însoțirii numite, solvind taxa fundamentală de 20 coroane. Proprietatea nemisțătoare a acestora încă ar mai avea de sigur un preț dela 500—1000 coroane. Prin urmare pe basa aceleia, s'ar mai putea face împrumuturi și mai mari, de zeci de mii de coroane. Afară de aceasta s'ar mai putea depune la acelea și banii fondurilor bisericesti, școlare și comunale, ai altor corporațiuni precum și ai singuraticilor locuitori macu dare de mână.

Afară de cassarul însoțirii, care înfrijește de banii și hârțile ei de valoare, fiecare membru al direcțiunii tre-

bue să servească de cinste. Cu venitul curat, ce rămâne în fiecare an, se pot procura unelte de economie, cu cari apoi se pot folosi toți membrii însoțirii.

După trecerea timpului, sau pentru care însoțirea a fost întemeiată, ca se poate desființa, împărțindu-se taxele plătite și venitul lor între membrii ei, sau se poate din nou prelungi pe un șir de ani înainte.

La însoțirile numite, ori-că ia cineva împrumut, ori-că depune spre fructificare anumite sume, venitul curat tot în favorul însoțirii rămâne. Ceea-ce este și mai însemnat pentru aceste însoțiri este împrejurarea, că nu se pot face așa ușor nici defraudări, de oare ce băncile, cari împrumutează sume mai mari, la încheierea bilanțelor (socotelilor) anuale, totdeauna trimit câte un om de specialitate, ca să le controleze și apoi raportează, despre mersul afacerilor acelora.

Din cele espuse pe scurt până aci, se poate vedea, de ce mare însemnătate sunt însoțirile numite și pentru poporul nostru. De aceea credem, că n'ar strica, dacă și prin satele noastre s'ar înființa cât mai multe însoțiri de acestea.

Ioan Georgescu

Comunicațiuni

Dela

„Reuniunea de agricultură din c. Timiș“

(Continuare).

Cu privire la cultura cailor și la urmărirea unei direcțiuni mai corespunzătoare în alegerea și răspândirea unui soi bun de cai de prăsilă pe teritoriul comitatului, comitetul de direcțiune al reuniunii a înaintat ministerului de agricultură un proiect, în care face propunerea ca în interesul economilor să se escludă în viitor cultura calului de sânge curat englezesc, de pe teritoriul comitatului și să se folosească pentru prăsilă în comunele ungurești și nemțești armăsari (armigi) cu constituție mai robustă de soiul *nomus*, ear în comunele românești și slăvești să se împărțească armăsari robusti cari conțin sânge *arab*.

Fiind proiectul acesta aprobat din partea ministrului de agricultură, reuniunea a început să realizeze prin împărțirea de armăsari de soiul sus numit între comune, cari pe lângă o taxă bagatelă au dreptul de a folosi armăsarii pentru prăsilă.

S'au împărțit deocamdată armăsari de valoare comunelor Uramorac, Stamura-nemțea scă, Orczyfalva, Merczyfalva și Maslac.

Aceasta acțiune, care are valoare practică foarte mare, a fost executată de specialitate a culturai cailor, cărei secțiune i-s'a votat pentru munca și rezultatele frumoase obținute pe acest teren mulțumită protocolară de către direcțiunea reuniunii.

Tot în conlucrare cu secția pentru cultura cailor a aranjat reuniunea de agricultură la dorința mai multor societăți economice comunale în anul acesta în Orczyfalva și Virșet țirg de mânzi, cu scopul de a face posibilă cumpărarea directă de cai militari dela prășitorii de cai, însă durere încercarea aceasta de prima dată nu a succes așa bine, de oare-ce la țirgurile acestea s'au adus mulți mânzi, cari nu au corespuns condițiunilor publicate de către comisie la timpul său și din aceasta cauză comisia deși nu s'a ținut prea strict de condițiunile publicate, totuși nu a putut abate prea tare dela aceste condițiuni a cumpărat mânzi foarte puțini dela economii vinzători. Având însă în vedere însemnătatea și scopul acestor țirguri de mânzi reuniunea de agricultură va lucra în viitor cu perseverență, ca aceste țirguri să succeadă în viitor mai bine și să devină permanente în comitatul Timiș.

Un alt mijloc bun pentru dezvoltarea culturai animalelor de casă folositoare economului, a aflat reuniunea în procurarea de vite bune de prăsilă. Așa de exemplu reuniunea tocmai acum să ocupe cu organizarea procurării de vaci cu lapte *Bonyhad-Simmenthal* din Tolna, cari vaci să vor împărți între economii înșluiați pe lângă condițiuni favorabile de replătire, deobllgându-se fiește-care cumpărător a plăti prețul vaci în decurs de 3 ani pe lângă o camătă de 4%. Este lucru constat că vacile *Bonyhad-Simmenthal* sunt vaci foarte bune, cari dacă au îngrijire corespunzătoare, dau la zi 18—24 litre de lapte. Reuniunea va face stabilă aceasta procurare prin aceea, că concentrând acțiunea aceasta în vre-o câteva comune va transforma de tot în cel mai scurt timp substanța vacilor din aceste comune. Este lucru natural, că pentru astfel de comune va fi de lipsă și procurarea de tauri buni de prăsilă, ceea-ce reuniunea o va face cu ajutorul ministrului de agricultură.

A controla îngrijirea taurilor și armăsarilor de prăsilă din comune este datoria referenților și profesorilor ambulanti ai reuniunii, când aceștia călătoresc pentru a ținea prelegeri sau adunări generale în societățile economice comunale.

Ca în toți anii, reuniunea și în anul acesta a cerut dela ministerul de agricultură distribuirea unui număr mai mare de hoare (galițe) de soi nobil între membrii reuniunii. Ministerul a-

probând și de astă dată rugarea reuniunii, va pune aceștia la toamnă un număr mare de galițe nobile la dispoziție, ca să le împărțească între membrii ei și să promoveze astfel prășirea și cultura galițelor nobile pe teritoriul comitatului.

La rugarea vice-comitelui comitetului de direcțiune al reuniunii a compus un regulament de model pentru pășunat în favorul comunelor, care regulament va face să dispară de o parte multele acuzări și plângeri, ear de altă parte va produce o manipulare mai corespunzătoare a pașunilor.

(Va urma).

RAPORT

special despre adunarea generală a primului Institut industrial economic din Deva, „**Industria**“.

Noul institut industrial economic și de credit, societate pe acții în Deva, cu un capital social de 100,000 coroane și-a ținut cu ajutorul lui D-zeu prima adunare generală de constituire la 1/14 Septemvrie 1905, d. a. la 3 oare în sala festivă a primăriei din Deva. Au luat parte 35 de acționari fruntași din mai multe părți ale țării și mai mulți fruntași ca privitori. Numărul acțiunilor reprezentate a fost aproape 600 din 1000 de acții. După legea comercială erau destui și 7 acționari cu 250 de acții.

Scopurile societății „**Industria**“ sunt:

- a) a lăți economia rațională și industria din patrie;
- b) a valoriza produse economice și industriale din patrie;
- c) a încurajia talente: spre ori-ce lucrare inteligentă practică; a cultiva spiritul de economizare și traiu moral, spiritul de liberă inițiativă și întreprindere individuală, spiritul de liberă asociare — conduse toate de conștiința lucrării durabile și oneste;
- d) a întrebuița o parte a fondului de rezervă pentru a da poporului și meseriașilor directive și mijloace practice, cari măresc productivitatea și valorizarea produselor din patrie — toate în vederea scopului: de a procura bunăstare și mulțămire între cetățenii patriei.

Adunarea generală a deschis-o și presidat-o părintele protopresbiter, dl *Vasile Domșa* din Orăștie, printr-o vorbire măduvoasă, carea, — la dorința adunării generale — va fi luată la protocol și publicată, ca un act de însemnătate. Secretar ad-hoc al adunării generale a fost membrul inițiator, dl *August A. Nicoară*, ear bărbați de încredere domnia *Ilie Cozma*, proprietar și paroch în Crăciunești, *Iuliu Putic*,

director școlar și proprietar în Lipova, *Artemie Bălaș*, comerciant în H.-Băiță și *Nicolae Topâr*, econom în Soimus lângă Deva.

Adunarea generală a constatat subscrierea a 1038 de acții reduse la 1000 de acții a 100 coroane acția. Plătirea și manipulațiunea de bani asemenea în regulă, dând membrilor fondatori absolut de sub răspunderea solidară, prevăzută în §§. 152 și 154 din legea comercială ungară, iar membrului fondator inițiator, dlui *August A. Nicoară*, i-s-a votat pentru zelul cu care a adus la biruință în butul atâtor greutăți buna cauză a noului institut, adunarea generală și-a exprimat mulțumita sa protocolară, mulțumindu-se și dlui *Nicolae Igna* pentru devotamentul cu carele a ajutat reușita institutului, în calitate de cassar ad-hoc și tovarăș al dlui inițiator.

Urmând constituirea definitivă, adunarea generală, prin aclamațiune, a ales: de prezident pe dl *Vasile Domșa*, de vice-președinte pe dl *Nicolae Mihailă*, mare-proprietar în Vinerea; de director executiv general pe dl *August A. Nicoară*, de cassar pe dl *Nicolae Igna*, de contabil pe dl *Adam Lazar*, de secretar pe dl *Artemie Bălaș*, comerciant în H.-Băiță lângă Deva.

Toți oficialii vor servi fără salare până la 31 Decembrie 1906.

Directorul, cassarul și controlorul sunt pe viață, ceilalți pe 3 ani aleși.

La punctul 7 din convocare a urmat prelegerea dlui *August A. Nicoară* despre: «*probleme vechi social-economice și noauale operațiuni întru ridicarea bunăstării poporului și meseriașilor noștri*» ce va împământeni «*Industria*».

Cu date pozitive conferențiarul a dovedit, că noauale operațiuni întăresc soliditatea și măresc venitele noului institut, aducând mult bine și poporului, de oarece lucră cu directive și scopuri înainte alese, bine chipzuite și cu articoli, cari au trecere și le produce poporul și cu mijloace probate, ca sigure.

Institutul — tocmai prin aceste nouă operațiuni — devine mult mai solid, mult mai binefacător, decât atunci, când ar urma **singur** operațiunile îndatinate de **împrumuturi**. A arătat cu date pozitive, că sistemul de împrumuturi câmbiale pe câte 3 luni, cu câte 10—20% cămete și acesorii și 5—10% depurare din capital ruinează cu grămada mii de familii de mici economi și a pus în vedere, că «*Industria*» va introduce pentru clientela țărănească împrumuturi pe 6 luni, mai ieftine, decât unele institute, prin ce piață de bani din Deva și jur va fi mai ieftină și poporul va fi mult ușurat.

Prima operațiune nouă va fi: **asigurarea de vite**. Celelalte vor urma pe anii viitori. Nici o operațiune nouă nu reclamă capitale mari, toate sunt

rentabile și sigure, fiindcă se vor pune numai atunci în lucrare, când vom avea capitale și organe executive bine alese și controlul cu condițiunile de rezultate înainte asigurate.

După adunarea generală a urmat o cină comună animată, bogată, în voce bună, urări și idei sănătoase.

Diracțiunea constă din 30 de membrii cu câte cel puțin 10 acții, depuse la institut. Fiind toți proprietari, hotelieri, crismari întreprinzători și comercianți aleși din deosebitele părți ale țării. Diracțiunea formează o mare forță pentru creditul, bunăinformație și deplina garanță în executiva deosebitelor operațiuni ale «*Industriei*».

Pentru buna informare a marelui public, indegetăm operațiunile, în parte nouă, prevăzute în statute. Ele sunt:

a) a primi depuneri spre fructificare;

b) a da credite personale pe cambii sau obligațiuni cu căvenți;

c) a da sau mijloci împrumuturi de bucate, produse, vite sau alte averi miscătoare;

d) a da sau a mijloci împrumuturi pe avere intabulată;

e) a săvârși afaceri de incasso, comisiune, efecte, lombard și amanete;

f) a valoriza, a cumpăra sau vinde bucate, sămânță, poame sau derivatele acestora;

g) a valoriza sau exarinda moșii, zidiri economice de sine stătător ori în legătură cu alte afaceri comerciale, amăsurat §§-lor 258—259 din legea comercială ungară;

h) a arangia ori sprigini expoziții și prelegeri publice din ori ce ram al economiei, științei, literaturii populare ori industriei;

i) a susține moșii, vie, pământuri fînate, ori pășuni de model, pometuri și grădini, model rentabile;

k) a mijloci și lăți sistematic asigurarea și cultura de vite, precum și valorizarea lor economică și industrială;

l) a valoriza ori sprigini produse industriale, de artă; literatură și știință din patrie;

m) a întemeia fonduri de rezervă pentru asigurarea institutului și un special fond de rezervă în scopul de a financia o școală economică și de industrie pentru orfanii talentați din popor și meseriași săraci ai căror părinți sunt acționari ori deponenți la acest institut.

Aci să au în vedere orfanii «*Reuniunii a doua de înmormântare din Deva*» cu 200 de acții și ai altor reuniuni surori, cari ar forma un trust puternic cu această reuniune, în cadrul statutelor și a independenței fiecărei reuniuni.

Pe lângă operațiunile cunoscute financiare, noul institut are în vedere deci și probleme social-economice, întru a căror rezolvare introduce nouă operațiuni, precum: spriginirea de expoziții și prelegeri populare călătoare din deosebitii rami de economie rațională, crearea unui fond special pentru finanțarea unei școale economice și de industrie, șel, operațiuni, cari nici un institut nu le are.

Operațiunile strict financiare vor fi în prima linie puse în lucrare. Ele vor fi pentru totdeauna temelie și osia tuturor operațiunilor social-economice, cari numai treptat și după întărirea institutului, să vor pune în pracsă, fără primejduirea, ci pentru întărirea lui.

O sistematizare a acestui institut, în tovarășie cu alte institute surori mai vechi și cu «*Reuniunea a doua de înmormântare din Deva*» cu cele 14 și următoare filii ale ei, dau aproape siguranța matematică, că școala economică și de industrie în 5. mult 10 ani, fapt are să devină. Această reuniune face intențivă propagandă pentru «*fandul de binefaceri*», al ei, merit nea pentru școala economică și de industrie.

Statutele Reuniunii (§. 10) admit, ca din donațiuni apoi și din alte venite, să se creeze un fond de rezervă, pe carele «*comitetul administrativ îl poate întrebuința, după cea mai bună a sa pricepere, și spre alte scopuri de binefaceri, cari măresc interesul față de reuniune*». Are concluze în regulă, luată în comitetul administrativ și aprobate de adunarea generală, care și-a ridicat numărul tot pe baza statutelor la 25 000 de membrii: pentru a crea o școală economică și de meserii pentru orfanii reuniunii. După praxa de 20 ani, calculând adecă cel puțin 2 cor. venit curat anual dela fiecare membru, venitele așteptate sigure ale acestei reuniuni, din an în an sporesc îndoit și întreit. Dela 1200 cor. din 1902, când nu aveam filii, s'a urcat venitul curat prin filii la aproape 3100 cor., în 1904 la aproape 7000, cor. venit curat, carele tot crește în proporția creșterii filiilor, reslătite în mai multe centre ale țării. Nu e deci departe timpul, când reuniunea va avea peste 50.000 coroane venit la an. Școala e atunci, ca-și înființată.

În vederea acestor mari interese generale și-au întins mâna mai mulți fruntași din câteva centre, spre a cere și primi subscrieri de acții și de depuneri din mai multe părți ale țării. Urmând în scris împotocolarea firmei, «*Industria*», cu ajutorul lui Dumnezeu, în curând își va începe lucrarea sa binecuvântată.

„Să fim rezoluți, eu voință tare“

Adeseori se ventilează între lume, între oameni mari și mici vorbele „dacă, și însă; „să fac ori să mă las“, „doară și poate“, care de regulă ne scoate la nimică, la un sfârșit nefavorabil. Se tractează d. ex. de un lucru bun, la care fiecare om cinstit, fără deosebire de stadiu și de sex ar putea ajuta. „Ar trebui“ zic mulți, însă ei sunt prea comози și si excuza neactivitatea lor cu aceea, că afacerea a pornit dela o persoană, ce nu-i place. Un copil a devenit neascultător; deci ar merita pedeapsă amăsurată, da ar trebui pedepsit; însă rămâne nepedepsit, căci cel ce ar trebui a'l pedepsi e comod nu vrea a și strica dispoziția, rămâne copilul fără pedeapsă și necores. Fiecare să se judece pe sine mai întâiu și să asculte mai des cele predicat.

„E drept, ar trebui să mergem mai des la biserică, recunoaștem chiar noi înșine, dar ne scuzăm ușor; iarna zicem că e prea frig în biserică, în celelalte anotimpuri adeseori zicem e mai frumos în templul naturei, decât în o zidire făcută de mâni omenești și din cauza nehotărârii noastre spirituale, nu ne ducem la sfta biserică să înbogășim inima noastră și sufletul cu elemente de recunoștință către atotputernicul și marele creator al nostru, către prea bunul D-zeu. A blăstăma și a sudui a devenit între unii oameni un lucru de comun, un ce de toate zilele, însă nu și pentru oamenii culti și cu sentimentul religios și moral; cu frică și recunoașterea de Atot știutorul D-zeu. Mulți și propun serios și cu jurământ, că nu vor mai blăstăma, nu vor mai injura cât vor trăi, și nu trece o zi-două și iată pronunță vorbe defăimătoare, și calcă propusul lor și și spurcă din nou conștiința.

Mulți și propun cu „zeu“ cu jurământ către D-zeu și către alți oameni că nu vor mai bea beuturi diabolice și alcoolice, nu vor mai intra în cârciume nu vor mai fuma tutun, această buruiănă spurcată, și nu trece mult și și calcă promisiunea înaintea lui D-zeu și a oamenilor și iarăși apucă năravurile cele rele și neplăcute preacerescului părinte ceresc.

Deunde provine și devine oare acestea nerezoluțiuni și inconstanțe omenești? Acestea vin dela nehotărâtorul: să, ar, dacă, dece, însă, doar, nu-a să, apoi etc. ce să petrec în lume între Petru și Pavel, Stan și Dan, Mița și Bița, Vița și Săftița, adecă precum le explică oamenii în ușurința de minte și nerezoluțiune în aceste acte și fapte. Cel ce voește a ajunge la un rezultat bun și satisfăcător, să nu caute la dispozițiile altora și la zodii și toane, ci să se

domineze pe sine fiind rezoluț, hotărât și serios în toate.

Fiecare să și examineze „eu!“ său propriu, să și zică lui însuși: am această chemare și datorință, să fac aceasta, că așa trebuie și să nu fac așa ori așa, cum nu duce la rezultat bun și sfârșit favorabil.

Ce pot face, să nu las, ce e bine să nu amân și să neglig.

În cele 10 porunci ale lui D-zeu nu se zice: că să nu omori, că să nu furi, că să nu înșeli, etc., ci cu totul decisiv: «Tu să nu ucizi, tu să nu furi» ș. a.

Astfel ca să corespundem vocațiunei noastre, îndată ce recunoaștem, că suntem obligați la ceva în astă lumă, să și facem și executăm cu hotărâre perfectă; să facem deci ori ce suntem datori și să nu lăsăm nimic nefăcut, să nu amânăm de azi pe mâine un lucru, cu doară și poate.

Cu deosebire, când ni-să dă ocaziune a săvârși un lucru pentru binele comun, atunci să nu umblăm cu permisiunii dubii; »de va fi cu puțință de nu voi avea altă afacere, de mă va ajuta timpul« etc. și cu hotărâre precisă să zicem: »eu fac acest lucru, fac serios și mă angajez a promova cauza de obște pentru binele neamului meu. Nu dojeniti pe copii neatenți și neascultători cu amenințări nehotărâte și dubii, ci pedepsiți-i momentan pentru greșelile comise, poruncițile serios, spunetiile decisiv, »asa trebuie să faci și relele și greșelile se vor vindeca și lecul.

Chiar pentru un om cult auzindu-l, că înzultă, să-l clasifici de om necuaficat și nedemn.

Fiind decisivi și rezoluți în acțiunile noastre și respingând vorbele de: poate și doară, va fi, va trece, dacă, însă etc. viața noastră va fi, munte de granit, neamul nostru va progresa și ori ce atacuri din afară vor amenința eziștiința și viitorul nostru de aur, se vor topi ca ceara de fața focului și vom progresa pe toate terenele vieții.

D. Iarca.

Agricultura în armată.

Gratie stăruinței d-lui Colonel Corvin, s'a realizat dorința de a se practica agricultura și în armată pe la fiecare regiment pe cât puterile permit. O idee mai înțeleaptă nici nu să mai poate, căci știut este că până la propunerea d-lui Colonel Corvin toate regimentele își furnizau cu bani zarzavatul necesar de pe piață, neținându-se socoteală că pe terenul dat fie-cărui regiment (la tabără) s'ar putea produce cu cheltueli relativ mici, toate soiurile de zarzavat, și orz, ovăs, grâu chiar, dacă întinde-

rea e mai mare; Având în vedere și numărul de brațe de care dispune.

Cum zisei, propunerea făcută se realizează întru câteva. Am vizitat mai multe regimente și ne-am interesat de aproape despre modul cum se practică agricultura și ca rezultat, m'am convins, că de și se face ceva, totuși șar putea face mai mult, dacă persoana însărcinată cu conducerea lucrărilor ar fi cu cunoștințe mai întinse sau mai bine zis o persoană specială în aceasta ramură; ori mai la toate regimentele persoana însărcinată cu executarea lucrărilor este adriotantul. Această persoană de și poate ar avea toată dragostea ca să facă ceva totuși neavând cunoștințe, nu poate.

Pe ori care l'am întrebat cum se practică? în ce mod? răspunsul majorității fu: „după cum își amintesc de pe această“, iar alții „că citesc cărți de agricultură“. Ei bine, este știut de toată lumea că nu e de ajuns: ca cineva să citească numai și să zică că știe, mai eu deosebire în ale agriculturii, care e știință întinsă și pentru care oameni a- nume sau dedicat studiului ei până la moarte; totuși nu a putut pătrunde misterele ei știut fiind că avem de a face cu natură; „Teoria fără practică este oarbă după cum „ii practică fără theorie“.

Am văzut parte din aceste persoane care alergau pe toate căile pentru a dobândi cunoștință cum să altoiască un pom, cum să'l planteze, cum s'ar alcătui o grădiniță etc.; dar ce puteau învăța numai din spusele unuia sau altuia, sau numai citind pe cutare carte.

Pentru ca agricultura practică la casarmă să poată lua un avânt mare, are nevoie de oameni speciali în această ramură, acești oameni nu pot fi decât absolvenții ai școalelor noastre de agricultură. Aceștia ar fi în stare să conducă lucrarea la bun sfârșit. Dar se va zice: mai la fiecare regiment sunt câte 2-3 absolvenți ai școalelor de agricultură care și fac stagiul militar de un an și ei pot foarte bine să conducă lucrările.

Lucrările nu se petrec tocmai așa.

Ce folosește că la un regiment sunt zece absolvenți? Când te gândești cine, că ei fac armata un an și că fiecare din ei așteaptă zi cu zi să treacă mai repede, scape, să și caute o ocupație. Gândul lui de toate zilele e să treacă repede anul, să se vadă liberat. Să admitem că unul sau doi sunt însărcinați cu grădina de flori sau de zarzavat; el nu lucrează cu nici o dragoste, o face mai mult forțat și caută „să și facă vechimea“. S'au însărcinat tot acești tineri să mai țină conferințe la soldați pentru a dezvolta în ei dragostea de plugărie, a-i învăța cum să cultive mai rațional și mai sistematic.

El știindu-se obligat de a ținea o conferință, improvizează câte va fraze mai mult sau mai puțin cu farmec, și poate adeseori cum dă D zeu numai să și facă datoria. O învață poate pe de rost, mașinalicește. Asemenea conferință poate fi ea cu folos? Nu. Pentru ca o conferință să poată găsi ecou în sufletul ditorului trebuie studiată bine de autor din toate punctele de vedere; ea trebuie spusă cu dragoste, cu multă cumpanire de cuvinte înțelese pentru ca soldatul plugar să se convingă de adevăr. El nu pune baza și nu se convinge până nu l'încolțește nevoea. Exemplul îl avem de anul trecut care până nu a venit o secetă așa mare, nu a voit și nici nu s'a interesat de însemnătatea culturii lucernei, a sfeclelor de nutreț, a porumbului de nutreț etc; de aceea zic că, poate, conferința nu ar avea atât efect și mai ales dacă ele nu sunt ținute cu atâta dragoste și interes și mai mult ca toate nedând probe prin fapte.

(Va urma)

NOUȚĂȚI

Instalare de preot în Rîșchinț. Dl Octavian Bude noul preot al Rîșchințului a fost introdus cu mare pompă în parohie Duminică în 5/17 Sept. a. c. La instalare a luat parte dl protopresbiter tractual Vasile Domșa însoțit de mai mulți inteligenți din Orăștie și rudeni de ale preotului instalat.

Dorim succese bune și felicităm pe noul păstoriu în via Domnului!

Înainte cu 2 săptămâni a fost introdus în parohia Mărtinești tinărul preot Vasile Necșa, a cărui instalare a decurs de asemenea pe lângă mare interes arătat din partea poporului credincios. Il felicităm și pe d-sa și dorim ca să fie un sincer și adevărat tovarăș întru propovăduirea iubirei și dragostei creștinești între frați și poporeni!

La școala elem. civilă de fete susținută de stat în Orăștie, anul acesta școlar, s'a înscris și cercetează aproape 90 eleve de naționalitate română. Cele mai multe sunt din Orăștie și jur.

La gimnazul ev. ref. din loc, de asemenea sunt înscriși aproape 100 de elevi români din diferite părți ale țării. Mulți părinți români cari au venit din depărtări să și înscrie copiii la acest gimnaz au fost siliți să se reîntorcă la alte gimnazii din cauza numărului prea mare la care a ajuns cei însinuați.

Guvernul român a trimis 2 ofițeri, pe sublocotenenți Vasilescu și Negulescu, la Pola, pentru a lua parte la cursurile despre artileria de marină și în special despre torpiloare.

Moștenitorul de tron al Serbiei majoron în ziua de 8 Septembrie, moștenitorul de tron al Serbiei a fost declarat majoren.

La examenul de maturitate supletor și de emendare, care s'a ținut în 6/19 l. c. în sala festivă a gimnaz. din Brașov s'au prezentat 7 candidați, absolvenți ai gimnaziului, și anume: Augustin Butaș, Ioan Ciora, Gh. Mănoiu, Gh. Negoescu, Teodor Popa, Nic. Răchitan și Al. Vidriginescu. Toți candidații au trecut examenul cu succes. Candidatul T. Popa a fost declarat bine matur, iar ceilalți maturi. Examenul a fost prezidat de dl archimandrit Ilarion Pușcariu în calitate de comisar co-zistorial, iar ca reprezentant al guvernului a asistat dl director suprem de studii Kuncz Elek.

Știre militară

Până azi la Reg. 64 din Orăștie s'a absentat benevol 332 feciori români cari la 1-a Octombrie vor intra în serviciu activ și astfel cei cari au servit trei ani să vor elibera acasă.

Episcop în primejdie. Episcopul Vațului contele Carol Csáky, Marți la amezai era în primejdie să fie călcat de o birjă. Anume când episcopul se plimba pe Kristof-tér cu cișornicariul de 90 ani Klemmer, deodată o birjă veni spre ei atât de repede, încât ambii n'au avut vreme destulă să se dea din calea trăsoriei. Urmarea a fost, că și episcopul și orologierul au fost trântiți la pământ și puțin a lipsit că peste episcop n'a trecut echipagiul. Peste bietul orologier a trecut trăsura și l'a rănit grav. Episcopului afară de spaimă și câte-va răniri ușoare nu i-s'a întâmplat nimic.

Cununie. Duminică s'a celebrat în biserică Sf. Nicolae din Brașov cununia domnișoarei Leonora Dima cu dl Dr. Sextil Pușcariu. În loc de anunțuri speciale s'au depus 40 cor. la masa studenților din Brașov. — Sincere felicitări tinerei părechi.

Întesnire practică-folositoare. În foaia »Tîrg de imobiliile», ce apare de 2 ori pe lună aci în Orăștie și un abonament anual costă numai 2 cor. se primesc spre publicare fără taxă, însinuări de a-și găsi loc de ocupațiune atât persoane bărbătești, cât și feminine. Astfel sunt invitați acei cari au lipsă de personal în afacerile lor, a se adresa din caz în caz la expediția acelei Gazete de interes social-comun și a abona-o plătind anticipativ 2 cor.

Noul tarif vamal al României a intrat în viață cu ziua de 1/14 Septembrie. În înțelesul noului tarif, pentru cărțile românești tipărite în afară de hotarele regatului român, nu se mai plătește vamă ca mai înainte.

Congresul antialcoholic al cărui program l-am descris în rev. noastră ținut în 11-16 l. c. a constatat importanța pe care o are școala în combaterea alcoolismului și datorința ce revine învățătorilor de a da elevilor instrucție cuvenită cu privire la încunjurarea beuturilor spirituoase. Congresul și-a terminat lucrările.

7300 metri de asupra pământului. Dl Dr. Anton Schlein, cunoscutul aeronaut din Viena, a făcut deunăzi o nouă călătorie cu balonul și a ajuns earăși până la o înălțime de 7300 de metri de asupra pământului. Dânsul a fotografiat orașul Pojon dela o înălțime de 7000 metri.

Zece morți, pa ruzecl de rânți. Ne-norocirea s'a întâmplat în New-York. Aici trenul umblă pe șini, ce s'puse la înălțimea catului al 3-lea. Un astfel de tren în una din zilele trecute trecea pe deasupra unei străzi, încărcat cu muncitori. Păztorul căii ferate a uitat însă să facă schimbare de lipsă la șini, așa că trenul a deraiat și a căzut cu muncitori cu tot pe stradă strivind pe mulți din public. Numărul morților e 10, iar peste 40 de inși zac grozav cionțiți prin spitale.

Evenimente din Rusia. Din Peterzburg, capitala Rusiei se vestește, că Luni noaptea iară a fost un măcel la Baku. Un ziarist armean a fost străpuns pe stradă. La Peterhof s'a încercat un atentat în contra fostului ministru de războiu Saharov,

Un atestat minunat i s'a trimes dlui Albert Müller Budapesta strada Vadász 47/G. Iată'l aci: După Dumnezeu-ți mulțumesc dtale, pentru că femeea mea în ziua în care a folosit crucea dvoastră R. B. Nr. 86967 s'a simțit mei bine și după ce a întrebuințat-o 3 săptămâni, s'a vindecat. Francisc Nagy, strugar în Arok-szalas 199. Acest atestat ne arată, că celor, cari sufer de (podagră) gicht, reumă astmă, insomnie, epilepsie, oboseală, leșin, zgârciuri în stomach, auz slab, lipsă de apetit, inschios, precum slăbrie etc. le folosește crucea dlui Albert Müller după electro-magnetică R. B. Nr. 86967.

Foamețe în Rusia. Ministeriul de interne rusesc a făcut o anchetă în privința foametei și a găsit, că pentru semănarea arăturilor de toamnă și de vară este nevoie de 600.000 tone de grâu. Guvernul e dispus să dea vr-o 50 milioane de ruble, spre a veni în ajutorul populațiunii lipsite de hrană. Inse această sumă e cu totul mică.

Exportul de cucuruz din România oprit. Ministrul afacerilor financiare dl Take Ionescu din Bucu-esti a publicat în »Monitorul oficial» din 3/16 l. c. că prohibirea exportului porumbului din țară este prelungită pe termen nehotărât conform decisului on. conziliu de ministri. Măsura aceasta s'a luat în toamna anului trecut din cauza secetei ce a bântuit țara și acum s'a prelungit fiindcă nu se știe starea recoltei din 1905, temându-se guvernul a nu fi silit să cumpere earăși scump cucuruzul din țări depărtate pentru populație. Intradevăr eceastă dizpoziție va fi produs multe nemulțămiri la bursele de bucate din țară și chiar din alte state, însă precauțiunea guvernului român să constată ca destulul de serioasă și matură. Tăranilor nostri din Ungaria și Ardeal le recomandăm a nu se grăbi să vândă din prisosul cucuruzului produs aci, ca să nu fie constrânși pe primăvară a cumpăra mai scump, ear de vând, să ajute în prima linie pe frații de un sânge.

— **Vieță** fără sănătate e numai un chin și de aceea să se îngrijească, să și-o păzească, ear celor ce le lipsește să taute mijloacele, ca să și-o recâștige. Cât de ușor o poți recâștiga chiar la boale lungi și învechite o dovedește mulțimea de scrisori de mulțămintă, ce le capătă dl Albert Müller din Budapesta V. Vadász-u. 42/G. inventatorul crucii duble electro-magnetice R. B. Nr. 86967 și dintre cari publicăm următoarea:

D-lui Albert Müller în Budapesta.

D-tale îți datorez cea mai mare mulțămintă pentru invențiune d-tale. Am avut o durere grozavă de spinare și de cap și toate mijloacele și încercările au rămas zădărnice; numai cu ajutorul crucii duble electro-magnetice R. B. Nr. 86967 am ajuns ear la deplină sănătate. Cu distinsă stimă Stefan Haiducovici, mașinist în Esseg.

Tergurile din Ungaria, Transilvania și Banat

Dela 11 Septemvrie — 17 Septemvrie v. 1905.

<i>Dum</i>	11 Kecs-kémét Simleul Silvaniei.
<i>Luni</i>	12 Abrud-Hida Lăpușul ung. Silvașul de sus Veneți de jos.
<i>Marti</i>	13 Belin Brețcu Éted Zám.
<i>Merc.</i>	14 Borossebes. Moncr. Periamos. Sic.
<i>Joi</i>	15 Mediaș. Reteag. Timișoara.
<i>Vineri</i>	16 Cachnea. Giuc-Seređa Györök. Soporul de jos.
<i>Smâb.</i>	17 Alba-Iulia Almakerék, Codlea. Nadlac. Rușii munți.

Dum. după înălțării Sfintei Cruci, ev. Ioan c. 3 gl. 5, v. 3.

<i>Dum</i>	11 C. Teodora	24 Gerhard
<i>Luni</i>	12 M. Autonom	25 Cleofas
<i>Marti</i>	13 M. Corneliu Stu.	26 Ciprian
<i>Merc.</i>	14 † Înălț. S. Cruci	27 Cosma
<i>Joi</i>	15 † M. Nichita	28 Venceslav
<i>Vineri</i>	16 M. Eufemia	29 Mihail
<i>Sâmbă</i>	17 M. Sofia	30 Ieronim

Redactor resp. VASILIE DOMȘA protopresbiter.

Pentru 5 coroane

trimite 4 1/2 chilograme (c. a. 50 bucăți) puțin deteriorat dar' fin

SĂPUN DE TOALETĂ

ales frumos, de rose, crin, iorgovan, violele, resedă, iasmin și lăcrămioare. — Pe lângă trimiterea înainte a sumei sau cu rambursă trimite:

Alexandru D. Scheffer
Budapesta, VIII. str. Bezzerédi nr. 3.

Import de cafea și Tea etc.

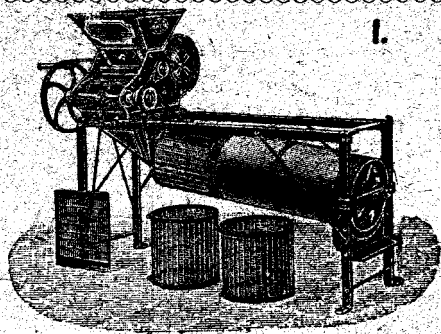
Domnul **Romul Pasou**, comerciant în Fiume, posedă mare depozit de coloniale și fructe sudice (portocale, lămâi, mandaline). Efectuește prompt și culant tot felul de mărfuri de băcănie în pachete postale de 5 kilograme.

Asemenea exoperează comande de cumpărări și vânzări de produse, precum: cucuruz, grâu, mazere, linte în cantități mai mici și cu vagonul.

Informațiuni și preț-curent la cerere să trimită gratuit, alăturând o marcă de 10 fil.

➔ Să încurajem serios pe neguțătorii noștri români ➔

Mașină de treerat.

— Cu prețuri moderate. —
Conced și plățirea în rate so-
cotind 6% interese. —
Liste speciale de prețuri servesc la
ori-ce cerere.

CARL F. JICKELI în Sibiu.

„D A C I A“

institut de credit și economii, societate pe acții.

Reședința societății: **Orăștie** (Szászváros, Broos).
Birourile societății se află în casele proprii:
(Strada Berăriei nr. 12).

Capital social 100.000 cor.

Operațiunile societății sunt:

A) primește depuneri spre fructificare.

a) depuneri fără anunț până la 100 cor. 5 1/2 %.

b) depuneri mai însemnate cu anunț de un an cu 6 %.

c) depuneri făcute de biserici, școli, corporațiuni culturale ori cu scop de binefacere cu 6 %.

Contribuția erarială pentru sumele depuse se plătește prin institut.

Regulamentul special pentru depuneri se cuprinde în libelul de depuneri.

Depuneri, ridicări și anunțări se pot face și prin postă și se rezolvă fără întârziere.

B) Acoardă credite personale pe lângă cambii.

C) Acoardă împrumuturi pe efecte.

D) Acoardă împrumuturi pe lângă siguranță hipotecară.

E) Institue ramul de amanetare pe aurituri, argintării, pe lângă dispozițiile legale existente, procurându-și concesiunea forului competent.

F) Cumpără și vinde efecte publice, pe cari în cas de lipsă le poate lombarda.

G) Cumpără și vinde realități.

H) Cumpără și vinde ori-ce lucruri mobile.

I) Tot felul de întreprinderi comerciale și economice, în societate cu alții ori singură.

K) Finanțează patente.

L) Arêndează și exarêndează realități și alte drepturi și întreprinderi de tot soiul.

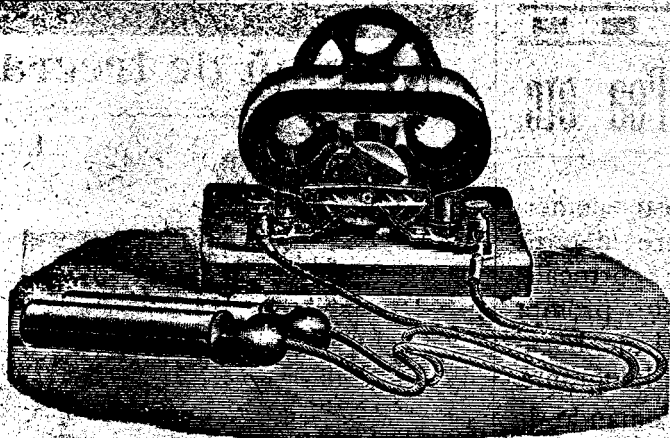
Direcțiunea.

31—

Insertiuni și Reclame

cu prețuri moderate să primesc la adm. revistei „BUNUL ECONOM“!

„ELEKTROPHOR.“

Aparatul original american electro-medical se poate singur folosi, contribuie la întinerirea și lungirea vieții.

Electricitatea este viață!

Dați sfat tuturor oamenilor de o construcție mai slabă să-și procure acest aparat, căci el conține electricitate, întărește nervii, reînnoiește sângele, agerește simțirile, activează o lucrare normală a sângelui și a sistemului nervos, scutește de multe morburii.

Dr. Bourg, membru al facultății de medicină din Paris astfel raportează: Prin întrebuirea acestui aparat s-au vindecat nu numai podagră, reumatismus, junghieri, hysterie, asthmă în sute de cazuri, alinaând foarte acestea, unde măiestria și dibăci medicilor fu zadarnică, dar a ajutat la toate boalele de nevrositate, dureri de cap, coșea, surditatea de urechi, migrenă, hypochondrie, cu deosebire la hemoroide a evaluat în câte-va zile, une-ori deja după câte-va ore o alinare miraculoasă și indeosebi la cele mai grele morburii femești aflate bolnavele tămăduire sigură și chiar la femeile în stare bincăventată. Pretul unui aparat mic complet 20 coroane. (Numai pentru cei tare simțitori). Pretul unui aparat mare complet 30 coroane. (Pentru vindecarea suferinșilor cerbicoși). Trimiterea se face cu mandate postale sau prin ramburs.

ANTREPRISA ELECTROPHORA

Budapesta, VIII. strada Aggtelek Nr. 13 E.

Cruce sau stea dublă electro-magnetică.

Patent Nr. 86967.

Nu e crucea lui Volta.

Nu e mijloc secret

vindecă și inviorează

pe lângă garanție,

Deosebită atențiune

e a se da împreju-

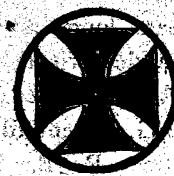
rării, că acest aparat

vindecă boale vechi

(190)

de 20

de ani.

Aparatul acesta vindecă și folosește contra durerilor de cap și dinți, migrenă, neuralgie, împedecarea circulațiunii sângelui, anemie, amețeli, zăburări de ureche, bătăie de inimă, scăderii de inimă, asma, auzul greu, scăderii de stomac, lipsa poftei de mâncare, răceală la mâni și la picioare, reuma, podagră, ischias, udul în pat, influenza, insomnie, epilepsia, circulația neregulată a sângelui și multor altor boale cari la tractare normală a medicului se vindecă prin electricitate. În cancelaria mea se află atestate încurse din toate părțile lumii, cari pretuesc cu multă mire invențiunea mea și ori-cine poate examina aceste atestate. Acel pacient, care în decurs de 45 zile nu se va vindeca și se retrimite banii. Unde ori-ce încercare s-a constatat zadarnică, rog a proba aparatul meu. Atrag atențiunea P. T. public asupra faptului, că aparatul meu nu e permis să se confunde cu aparatul „Volta” deoare-ce „Crucea-Volta” atât în Germania cât și în Austro-Ungaria a fost oficios oprit fiind nefolositor, pe când aparatul meu e în genere cunoscut, apretiat și cercetat. Deja estinătatea crucei mele electro-magnetice o recomandă indeosebi.

Pretul aparatului mare e 6 cor.

Pretul aparatului mic e 4 cor.

folosibil la morburii cari nu sunt mai vechi de 15 ani.

folosibil la copii și femei de constituție foarte slabă.

Expediție din centru și locul de vânzare pentru țară și streinătate e:

MÜLLER ALBERT, Budapesta,

V. strada Vadasz 42 G. colțul strada Kálmán.

„MINERVA“ institut tipografic în Orăștie.

Efectuește ori-ce lucrări apartir-etoare artei tipografice.

Casse de fer și oțel sigure contra focului și spargerii

pentru păstrat bani, registre și documente în toate mărimile și formele.

Soliditate garantată.

Preturi eftine.

A se adresa la: Prima fabrică transilvană privilegiată ces. și reg. de casse de fer și oțel

alui

R. ÖSZY

Sibiu — Nagyszeben

Strada Dumbrăvii Nr. 3. Strada Bruckenthal Nr. 5.

Pret curent ilustrat se trimite la cerere gratis și franco.

THE MUTUAL

Societate pentru asigurări de viață în New-York.

Averea institutului la 31 Decemvrie 1904 a fost

2.284.862.000 franci.

Contractele dela „The Mutual” sunt neatacabile după doi ani dela datul subscrierii. După un an de valabilitate se plătește suma asigurată și în cas când moartea a provenit din sinucidere sau duel. Contractele dela Mutual sunt libere de ori-ce restricțiuni atât cu privire la locuință și călătorii cât și cu privire la împlinirea datorinței militare în cas de răzbel pe uscat și pe apă. Afară de aceasta acei indivizi cari sunț în armata comună ces. și reg. la marină, precum și rezervisti dela armata teritorială (honvéd) și glotasi în cas de război și răzbel sunt asigurați cu valoarea deplină a sumei asigurate din contract fără cea mai mică detragere și fără de a se plăti pentru acest favor vre-o taxă deosebită.

Agentura principală în Ungaria:
Budapesta, VI, Andrassy-ut 20.

Totfelul de îndrumări și deslușiri se dau cu plăcere și la administrația acestei foi. 18-52

Nu există

Săminte agricole și de grădina mai bune și mai recomandabile

ca acelea, care le expediază de 28 ani

MAUTHNER ÖDÖN Furnisorul Curții Regale în BUDA-PESTA.

Cancelaria și depozitele: Str. Rottenbiller 33. Localul de vânzare: Str. Andrassy 23.

(189)

Catalogul ilustrat, de 226 pagini, se trimite la cerere gratuit și franco.

84-52